

VISION OF ADMINISTRATIVE AND LAW ENFORCEMENT IN THE SYSTEM OF INTERNAL AFFAIRS BODIES, DUTIES AND OBLIGATIONS.

Zokirov Shohruxbek Zohidjon o‘g‘li

Qo‘qon davlat pedagogika instituti talabasi.

shohruxzokirov2320@gmail.com

ANNOTATION

In this article, the administrative and legal reforms implemented by the Ministry of Internal Affairs, the decisions and laws being developed, the tasks and obligations set before them, as well as the opportunities and achievements created for the employees of the Ministry in the performance of their duties in this direction personal opinions are expressed about the results data.

Key words: Ministry of Internal Affairs, Internal Affairs bodies, Reforms, New Uzbekistan, Crime prevention, Measures.

ICHKI ISHLAR ORGANLARI TIZIMIDA MAMURIY-HUQUQ IJROSINI TA‘MINLASH, VAZIFALAR VA MAJBURIYATLAR.

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Ichki ishlar vazirligi organ idoralari tomonidan amalga oshirilayotgan ma'muriy-huquqiy islohotlar, ishlab chiqilyotgan qaror va qonunlar, ular oldiga qo‘yilgan vazifalar va majburiyatlar shuningdek ushbu yo‘nalishda o‘z vazifalarini bajarishda vazirlik hodimlari uchun yaratilgan imkoniyatlar va erishilyotgan natijalar haqida ma'lumotlar to‘g‘risida shaxsiy fikrlar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: Ichki ishlar vazirligi, Ichki ishlar organlari, Islohotlar, Yangi O‘zbekiston, Huquqbuzarliklar profilaktikasi, Chora tadbirlar.

Ma'lumki O'zbekiston Respublikasida jamiyatning huquq manfaatlarini himoya qiluvchi va ular o'rtasida o'rtasidagi munosabatlarni tartibga soluvchi majburlov aparatlari mavjud bo'lib bulardan biri Ichki ishlar vazirligi hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi — O'zbekiston Respublikasi ijroiya hokimiyati organi hisoblanib, vakolatlari o'z doirasida fuqaro va inson erkinligi va huquqlarini himoyalashda davlat boshqaruvini amalga oshiradigan, huquq-tartibotni saqlash, jamoat xavfsizligini ta'minlash va bevosita O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar organlari va Ichki ishlar vazirligining ichki qo'shinlari faoliyatining asosiy yo'nalishlarini amalga oshiradi.

Mamlakatimizda o'tgan yillar mobaynida inson huquqlarini ishonchli himoya qilishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirildi. Avvalo, O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida xalq hokimiyatchiligi prinsipining muhim qoidalaridan biri sifatida inson, uning hayoti, erkinligi, sha'ni, qadr-qimmatini va boshqa daxlsiz huquqlari oliy qadriyat hisoblanishi belgilab qo'yildi (13-modda).

Ta'kidlanganidek, mustaqillikning dastlabki yillari respublikamizda murakkab vaziyat, davlat va jamiyat manfaatlariga qarshi sodir etilgan tajovuzlar, ayniqsa, uyushgan jinoyatchilikning avj olgani ushbu illatlarga barham berish, jamiyatda qonun ustuvorligini ta'minlashni taqozo etardi. O'sha davrda ichki ishlar idoralarining asosiy kuch va vositalari huquq-tartibotni mustahkamlash, fuqarolar hayotiga xavf solayotgan turli ko'rinishdagi jinoyatlarning oldini olishga yo'naltirildi. Tizimdagi islohotlarning dastlabki bosqichida Ichki ishlar vazirligi tuzilmalari faoliyati qaytadan tashkil etilib, faoliyati kuchaytirildi.

Jamiyatda barqarorlik, tinchlik va osoyishtalikni qaror toptirish, inson huquq va erkinliklariga so'zsiz rioya etilishini ta'minlash mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan yanada rivojlantirish, aholi farovonligini yuksaltirish, huquqiy demokratik davlat qurish bo'yicha amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlardan ko'zlangan maqsadlarga erishishning muhim sharti hisoblanadi.

Fuqarolarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, jamoat tartibini saqlash, shaxs, jamiyat va davlat xavfsizligini ta'minlash,

huquqbuzarliklarning oldini olish va profilaktikasi bo'yicha respublikada yaxlit huquqiy tizim yaratilgan bo'lib, unda ichki ishlar organlari muhim o'rin egallaydi.

O'tgan davr mobaynida ichki ishlar organlari tizimini takomillashtirish borasida keng ko'lamli ishlar amalga oshirildi. Ayniqsa, ichki ishlar organlarining mahallalarda jamoat tartibini saqlash, fuqarolar xavfsizligini ta'minlash, huquqbuzarliklar profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi kurashish uchun tashkil etilgan quyi bo'g'inini rivojlantirish va mustahkamlash bo'yicha salmoqli ishlar qilindi.

Amalga oshirilgan chora-tadbirlar ichki ishlar organlari faoliyatining samaradorligini oshirish, fuqarolarning tinch va osoyishta hayot kechirishini ta'minlash, yurtimizda jinoyatchilikning o'sishiga yo'l qo'ymaslik imkonini berdi.

Bugungi kunda yuzaga kelayotgan xavf-xatar va tahdidlar, avvalo, xalqaro terrorizm, diniy ekstremizm, noqonuniy migratsiya, odam savdosi, yoshlar o'rtasida xalqimizga yot g'oyalar tarqalishining tobora kuchayib borayotganligi ichki ishlar organlari oldiga o'z vaqtida ularning oldini olish va ularga barham berish bo'yicha yangi vazifalarni qo'yimoqda.

Yangi O'zbekistonni barpo etish davrida ichki ishlar organlari tizimida tub islohotlar amalga oshirilmoqda. Islohotlarning 1-bosqichi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining **2017 yil 14 apreldagi PF-5005-son** farmoni asosida boshlanib, bu borada **13 ta qonun, Prezidentning 9 ta farmoni, 40 ta qarori va 3 ta farmoyishi, 115 ta Hukumat qarorlari, 167 ta idoralararo hujjatlar qabul qilindi.**

Ichki ishlar organlarining boshqaruv tizimi to'liq maqbullashtirilib, **85 foiz (ilgari 54 %)** shaxsiy tarkib bevosita aholi uchun qulay joylarda xizmat qilinishi ta'minlandi. Buning uchun har **35-40 ming** aholiga faoliyat ko'rsatadigan qo'shimcha **261 ta yangi (ilgari 108 ta)** ichki ishlar bo'limlar (GOM) tashkil etildi.

Yirik bozorlar, savdo majmualari va aholi gavjum joylarda mahalliy byudjet hisobidan 41 ta yangi ichki ishlar bo'linmalari tashkil etildi.

Har bir rahbar va xodimning jinoyatchilikka qarshi kurashishga bo'lgan qarashi tubdan o'zgardi. Ularning kundalik xizmat faoliyati raqam va foizlar orqasidan quvish

emas, balki fuqarolarning haq-huquqlarini himoya qilish birinchi navbatdagi vazifaga aylandi.

Ichki ishlar organlari aholining tinch va farovon hayot kechirishini ta'minlash, jinoyatchilik va boshqa huquqbuzarliklarga qarshi kurashish, jamoat tartibini saqlash, shuningdek boshqa hayotiy muhim vazifalarni amalga oshirishda alohida o'rin egallaydi. Mustaqillik yillarida ichki ishlar organlarini jazolovchi, nazorat qiluvchi organdan xalq, jamiyat va davlat manfaatlarini himoya qiladigan tuzilmaga aylantirish bo'yicha samarali ishlar amalga oshirildi.

O'tgan davr mobaynida olib borilgan tizimli chora-tadbirlar yakuni bo'yicha jinoyatlar va boshqa huquqbuzarliklarning oldini olish va profilaktikasi, jamoat tartibini saqlash va aholi xavfsizligini ta'minlash, fuqarolarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish borasida muayyan natijalarga erishildi. Ichki ishlar organlari faoliyatining asosiy sohalarini huquqiy jihatdan tartibga solishga yo'naltirilgan **“Voyaga yetmaganlar o'rtasida nazoratsizlik va huquqbuzarliklarning profilaktikasi to'g'risida”**, **“Tezkor-qidiruv faoliyati to'g'risida”**, **“Huquqbuzarliklar profilaktikasi to'g'risida”**gi qonunlar qabul qilindi.

Ushbu yo'nalishda amalga oshirilayotgan islohotlarning mantiqiy davomi sifatida ichki ishlar organlari faoliyatining huquqiy asoslarini mustahkamlash, ularning vazifalari, huquqlari va majburiyatlarini qonun darajasida belgilash, ichki ishlar organlari xodimlarini ijtimoiy himoya qilishni yanada kuchaytirish maqsadida o'tgan yilning sentyabr oyida **“Ichki ishlar organlari to'g'risida”**gi Qonun qabul qilindi.

Biroq, mazkur Qonun talablarini amaliyotga joriy etish imkoniyatlari, shuningdek fuqarolarning ichki ishlar organlari faoliyatiga doir murojaatlarini o'rganish sohada hamon o'z yechimini kutayotgan ko'plab muammo va masalalar mavjudligini ko'rsatmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Virtual qabulxonasi va Xalq qabulxonalariga kelib tushayotgan murojaatlar tahlili ichki ishlar organlari faoliyatini

tanqidiy qayta ko‘rib chiqish va tubdan takomillashtirish zarurligidan dalolat bermoqda.

Milliy va xorijiy tajriba shuni ko‘rsatadiki, jinoyat va boshqa huquqbuzarliklar uchun javobgarlikni kuchaytirish, tezkor-qidiruv faoliyatini amalga oshirishda texnika vositalaridan foydalanish, huquqbuzarlikni sodir etgan shaxs ustidan nazoratni kuchaytirish kabi an’anaviy chora-tadbirlar jinoyatchilik darajasini kamaytirishda har doim ham kutilgan natijalarni bermayapti. Bu esa, o‘z navbatida, huquqbuzarliklar profilaktikasida yangi ish uslublarini qo‘llash, aholi va jamoatchilik bilan yaqin muloqotni yo‘lga qo‘yish, ichki ishlar organlari faoliyati ustidan jamoatchilik nazoratini o‘rnatish, shuningdek zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish lozimligini ko‘rsatmoqda. Bularning barchasi tabiiyki mamlakatimiz va xalqimizning tinchligi, farovonligi va kelajagi uchun amalga oshirilayotgan islohotlar hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. iiv.uz
2. Lex.uz
3. Yuz.uz
4. Zohidjon o‘g‘li Z. S. JAMIYATNING HUQUQIY SOVODXONLIGINI OSHIRISH //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – T. 7. – №. 1. – C. 55-58.
5. constitution.uz
6. Wikipedia.org
7. Zokirov S. Z. HUQUQDA" SENZ" TUSHUNCHASI //International journal of conference series on education and social sciences (Online). – 2022. – T. 2. – №. 7.